

פרשת מסעי

וישב בהעד מות הכהן הגדול (לה, כה)

רש"י - לפי שהיה לו לכהן גדול להתפלל שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו

ומה דינו של אדם אשר רצח בשוגג בעת שראובן שמש ככהן גדול, ועד שהעמידוהו לדין נפטר ראובן הכהן הגדול, ומנו את שמעון ככהן גדול. עד מתי ישב הרוצח בעיר המקלט?

אומרת המשנה (מכות יא ע"ב): "אם עד שלא נגמר דינו מת כהן גדול, ומנו אחר תחתיו, ולאחר מכן נגמר דינו - חוזר במיתתו של שני".

ולכאורה, מה אשם הכהן הגדול השני? בשלמא הכהן הגדול הראשון היה אשם כיון שהיה לו להתפלל שלא תארע תקלה כזו בימיו, אבל הכהן הגדול השני - הלא, באמת, בימיו לא ארעה תקלה זו, ומדוע מגיע לו כזה עונש?

כך שואלת שם הגמרא: "מאי הוה ליה למעבד - ?" מה היה לו לעשות?

ומתרצת: "היה לו לבקש רחמים שיגמר דינו לזכות ולא בקש" - הוא היה צריך להתפלל שיצא זכאי בדינו ולא יזדקק לגלות לעיר מקלט.

והקשו האחרונים: אם הדיינים פסקו שהוא צריך לגלות לעיר מקלט, הרי שזוהי האמת לאמתה, ועל מה היה לו להתפלל, שיעוותו את הדין!?

השיב על כך האדמו"ר מגור בעל ה"אמרי אמת", כי הנה ישנה הלכה בדיני נפשות: "אמר רב כהנא, סנהדרין שראו כלן לחובה, פוטרין אותו. מאי טעמא? כיון דגמירי הלנת דין למעבד ליה זכותא, והני תו לא חזו ליה (סנהדרין יז ע"א), כלומר, כאשר בית דין דנים דיני נפשות וכולם מחייבים - הנדון יוצא זכאי.

והנה כאן, בדינו של הרוצח בשוגג, אומר ה"אמרי אמת", ישבו עשרים ושלושה דיינים, שלשה עשר אמרו חייב, ועשרה אמרו זכאי. נפסק הדין לחובתו. הכהן הגדול היה צריך לבקש רחמים שכל עשרים ושלושה הדיינים יכוונו לדין אמת ולא יטעו, ואז היו עשרים ושלושה מחייבים, והנדון היה זכאי בדין!

מקור: הרב שלמה לוונשטיין שליט"א